

PLAN FÖR INTERNT SKYDD

Handläggare: Robin Andersson

Granskad av: Projektgrupp för framtagande av Handlingsprogram för skydd och säkerhet 2020-
2023

Beslutad av:

Datum för beslut:

NÄSSJÖ KOMMUN

Vetlanda

Revisionshistorik

Version	Ansvarig	Datum	Kommentar - Ändringar
1.0	Robin Andersson	2019-03-01	Första framtagna versionen
1.1	Robin Andersson	2019-03-26	Språkliga och grafiska korrigeringar

Sammanfattning

Plan för internt skydd är ett utvecklingsarbete som syftar till att förbättra och systematisera den interna säkerheten i medlemskommunernas verksamheter.

Den centrala strukturen i planen bygger på tre nivåer av styrdokument som sammanhängande skapar en tydlig bild över vad som ska göras, vem som ska göra det samt hur det ska göras. På den högsta nivån finns policydokument som beskriver den övergripande målbilden och ansvarsfördelningen samt hur en gemensam säkerhetsorganisation ska byggas upp. På nivån under policy finns riktlinjer som beskriver kravbilden och vad en verksamhet måste genomföra för att uppnå en godkänd nivå av säkerhet.

Riktlinjerna är områdesspecifika vilket innebär att varje säkerhetsområde får sin egen dedikerade riktlinje.

Under varje riktlinje skapas rutiner, den lägsta och mest verksamhetsnära nivån av styrdokument.

Rutinerna är konkreta beskrivningar för hur en verksamhet ska bedriva sitt säkerhetsarbete både i den vardagliga verksamhetsutövningen och i samband med säkerhetsincidenter.

Förhoppningarna med ovan beskriven struktur är att säkerhetsarbetet kan systematiseras och föras in i kommunernas verksamheter utan att det blir en större belastning för enskilda chefer eller handläggare.

Ansvar och arbetsbördan sprids ut i hela organisationen.

Innehåll

Inledning.....	5
Syfte	5
Deltagande i arbete.....	5
Arbetsprocess.....	5
Uppföljning	6
Plan för internt skydd	7
Planerad struktur.....	7
Plan för internt skydd	7
Policy	7
Riktlinjer.....	8
Rutiner.....	9
Stöddokument.....	9
Tidigare genomfört samt planerat arbete för 2020-2023.....	9
Policy	9
Riktlinjer.....	9
Stöddokument.....	10
Sammanfattning av prioriteringar	10

Inledning

För att större organisationer ska klara av att möta de behov av säkerhet som ställs på verksamheten utifrån lagstiftning, försäkringsvillkor eller andra omständigheter måste ett långsiktigt, målinriktat och systematiskt arbete bedrivas. För en kommun, där organisationen inte bara har en ovanligt stor bredd av verksamhetsområden men också ett ansvar för medborgares fri- och rättigheter, blir denna typ av säkerhetsarbete än mer viktigt.

I detta dokument presenteras ett förslag på hur kommunen kan strukturera upp ett sådant arbete. Förslaget heter 'Plan för internt skydd' och består av såväl de traditionella säkerhetsområdena, som exempelvis brandskydd och personsäkerhet, men tar även i beaktning de säkerhetsutmaningar som kommunen kan ställas inför på grund av förändringar i samhället och tekniska framsteg.

Syfte

Syftet med plan för internt skydd är att systematisera medlemskommunernas säkerhetsarbete. Genom att systematisera alla delområden som utgör internt skydd minskar risken att viktiga delar i säkerhetsarbetet glöms bort. Planen ska även ge kommunerna den grundläggande kunskap som behövs för att utföra arbetet samt de möjligheter till en lärande kultur som behövs för att säkerställa fortsatt utveckling av verksamheternas säkerhet.

Deltagande i arbetet

Detta dokument är författat av Robin Andersson, säkerhetssamordnare på Höglandets räddningstjänstförbund. Robin är en aktiv deltagare i arbetet med att framställa och införa styrdokumentet som tillhör Plan för internt skydd.

Referensgrupp för detta dokument är 'Projektgrupp för framtagande av Handlingsprogram för skydd och säkerhet 2020-2023'.

Arbetsprocess

Den arbetsprocess som tillämpas vid arbetet med plan för internt skydd följer den övergripande systematiska process som används vid allt strategiskt arbete. Det handlar om fyra sammanhängande delar; planera, genomföra, följa upp, förbättra.

Genomförandedelen i detta arbete består av sex steg som beskrivs nedan.

1. Framtagande av styrdokument

För varje styrdokument som ska framställas tillsätts en arbetsgrupp av utsedd säkerhetssamordnare. Arbetsgruppen sammanställer krav, fakta och lämplig ambitionsnivå som samtliga kommunala verksamheter bör leva upp till.

2. Godkännande i förbundsledning

När ett utkast av styrdokumentet är framställt skickas detta till Höglandets räddningstjänstförbunds ledning för godkännande. Detta är för att säkerställa att förbundet kan anpassa sin förebyggande verksamhet till de nya arbetssätt och krav som presenteras.

3. Godkännande i kommunledning

När förslaget är godkänt av förbundsledningen skickas förslaget vidare till respektive kommuns ledningsgrupp. Kommunledningen går igenom materialet och stämmer av med sina egna verksamheter vilken påverkan införandet kan få. Därefter beslutar gruppen om förslaget godkänns eller skickas tillbaka till arbetsgruppen för revidering.

4. **Beslut i politisk instans**

När kommunledningen har fattat beslut om att godkänna förslaget ska det beredas för beslut i den politiska instans som äger beslutet.

5. **Införande av det systematiska arbetet**

När styrdokumentet har blivit antaget återstår att genomföra det arbete som beskrivs. Här ska det finnas en tydlig plan för hur införandet ska genomföras.

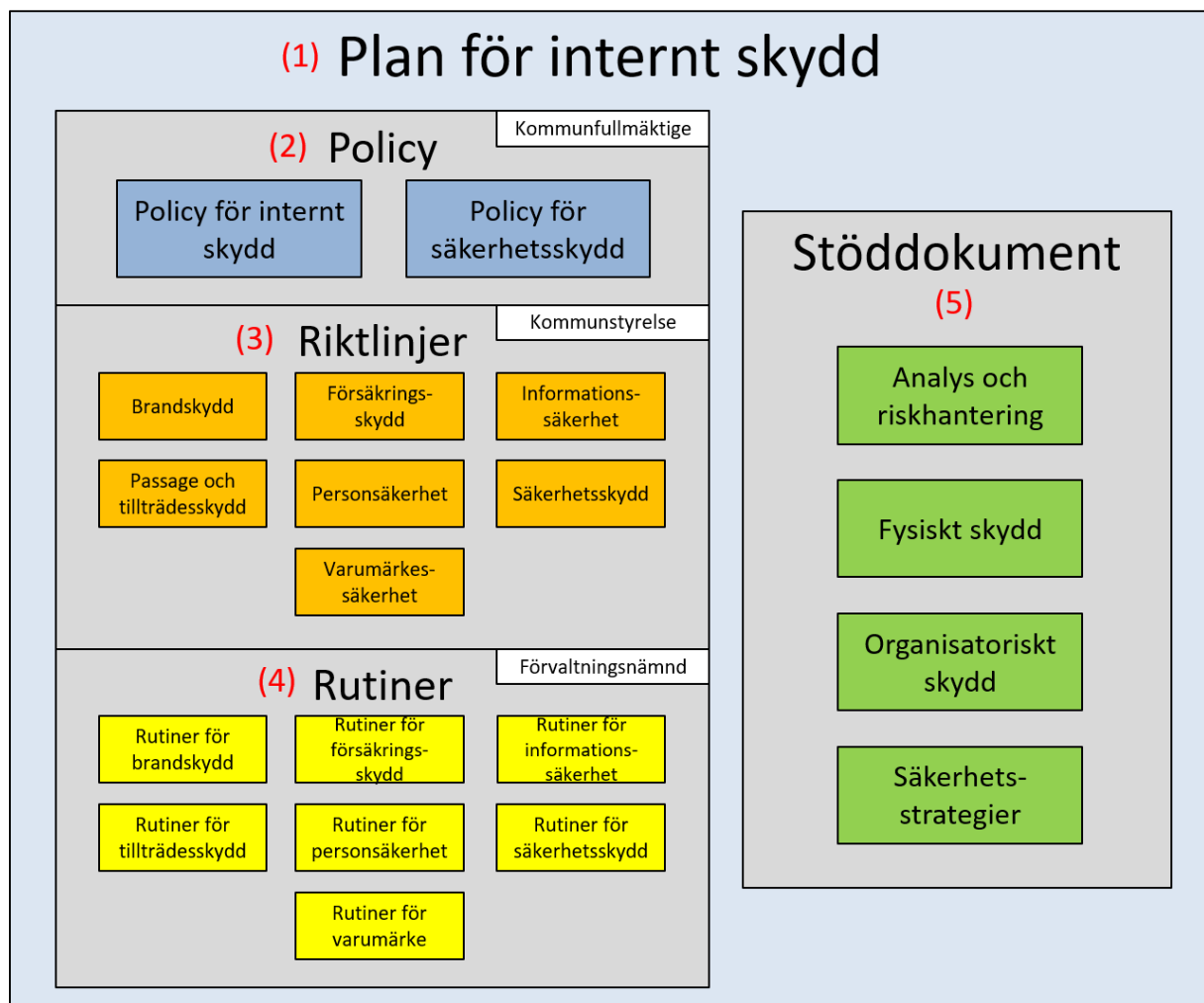
Uppföljning

Säkerhetssamordnare på Höglandets räddningstjänstförbund har ansvaret för att hålla detta dokument uppdaterat samt att arbetet som beskrivs i kapitlet 'Plan för internt skydd' bedrivs aktivt. Revidering av dokumentet ska ske inför beslut av nytt handlingsprogram.

Plan för internt skydd

Planerad struktur

Högländets räddningstjänstförbund har ett förslag på hur en komplett plan för internt skydd kan se ut. Detaljerna i förslaget uppdateras kontinuerligt utefter identifierade behov i medlemskommunernas verksamheter samt förändrad praxis i de olika säkerhetsområdena. Dock anser förbundet att den grundläggande strukturen, som kommer att utgöras av framtida styrdokument, är solid och att några större förändringar inte förväntas. I figur 1 nedan finns en visualisering av plan för internt skydd.

Figur 1 - Visualisering av plan för internt skydd

Figur 1 visar totalt fem planerade block som i sin tur innehåller ett flertal områden. De olika blocken kommer beskrivas nedan i ordningen från högsta beslutsnivå till lägsta.

1 Plan för internt skydd

Den övergripande planen innehåller den övergripande strategiska riktningen på arbetet. Detta utgör grunden för att ta fram och underhålla hela arbetet med internt skydd i medlemskommunerna. Planen är en bilaga till Handlingsprogram för skydd och säkerhet och antas av kommunfullmäktige.

2 Policy

Policy för internt skydd innehåller den grundläggande ansvars- och organisationsbeskrivningarna som fastställer vem som gör vad i det systematiska säkerhetsarbetet. Det är även i policyn som den övergripande målbilden för kommunernas säkerhetsarbete fastställs.

Enligt förslaget som presenteras ovan finns två policys; en för internt skydd samt en för säkerhetsskydd. Anledningen till detta är för att säkerhetsskydd har en egen lagstiftning med definierade krav som inte är förenliga med, eller för högt ställda i relation till, de övriga områden som faller under internt skydd. Exempelvis ställer säkerhetsskyddslagen tydliga krav på hur arbetet ska organiseras och vem som får ingå i arbetet.

3 Riktlinjer

En riktlinje är ett styrdokument som beskriver dels de grundläggande säkerhetskrav som kommunernas verksamheter måste uppnå, dels hur kraven kan uppnås. De är skrivna utifrån rådande lagstiftning, försäkringskrav samt standarder som finns för området.

Varje riktlinje kommer att behandla ett specifikt område inom definitionen för internt skydd. De områden som enligt nuvarande definition ingår presenteras nedan. Det ska noteras att ingen riktlinje är färdigställd vid författandet av detta dokument. Status och planering för varje enskild del presenteras i nästkommande kapitel.

Riktlinje för brandskydd

Denna riktlinje ställer kraven på och beskriver hur man genomför ett systematiskt brandskyddsarbete.

Riktlinje för försäkringsskydd

Denna riktlinje beskriver vilka försäkringar som kommunerna ska upphandla samt i vilken omfattning. Riktlinjen innehåller dels kraven på försäkringsskydd som kommunerna ska uppnå, dels underlag för upphandling av de försäkringar som behövs.

Riktlinje för informationssäkerhet

Riktlinje för informationssäkerhet beskriver hur information i kommunens verksamheter ska behandlas på ett säkert sätt. Här behandlas information både i digital och fysisk form. Syftet är att information som kommunen hanterar ska uppfylla kraven på tillgänglighet, riktighet, sekretess samt spårbarhet.

Riktlinje för passage- och tillträdesskydd

Riktlinje för passage- och tillträdesskydd beskriver hur kommunen kan förbättra det fysiska skyddet runt lokaler. Syftet är att förhindra exempelvis obehörigt tillträde för att öka säkerheten för personer som rör sig i verksamheten samt minska risken för stölder och inbrott.

Riktlinje för personsäkerhet

Denna riktlinje beskriver hur man hanterar risker som kan uppstå mellan personer. Området innehåller exempelvis hot och våld, resesäkerhet samt otillbörlig påverkan.

Riktlinje för säkerhetsskydd

Riktlinje för säkerhetsskydd utgår ifrån säkerhetsskyddslagen och beskriver hur kommunen ska arbeta för att uppnå de krav som ställs. Säkerhetsskydd överlappar flertalet av de övriga områden som ingår i internt skydd, exempelvis informationssäkerhet samt passage- och tillträdesskydd. Dock ställer säkerhetsskyddsarbetet högre krav på berörda verksamheter än övriga riktlinjer.

Riktlinje för varumärkessäkerhet

Riktlinje för varumärkessäkerhet beskriver hur man hanterar sociala risker som kan uppstå runt en verksamhet. Bland annat behandlas ryktesspridning, svartmålning och subversion som kan riktas mot kommunen eller dess verksamheter som i förlängningen kan utgöra en allvarlig hotbild.

4 Rutiner

Rutiner är verksamhetsspecifika styrdokument som framställs och upprätthålls av varje enskild verksamhet. I rutinerna ska verksamheten specificera hur man ska arbeta utefter de krav som fastställs i tillhörande riktlinje. Rutinen ska innehålla hur verksamheten ska;

- Bedriva sitt förebyggande arbete för att minska riskerna,
- Hantera incidenter som uppstår,
- Genomföra efterarbetet av en incident för att säkerställa återgång till normaldrift, samt
- Ett lärande moment som stärker det förebyggande arbetet.

Det ska finnas en rutin för varje riktlinje som berör verksamheten.

5 Stöddokument

Under blocket stöddokument placeras kunskapssammanställningar som kan användas av kommunernas verksamheter som stöd i säkerhetsarbetet. Dessa dokument är inte styrande och ställer inga krav på verksamheterna. Förslaget är att de ska skrivas och användas som uppslagsverk över goda exempel och standarder för att underlätta och effektivisera det systematiska säkerhetsarbetet.

Tidigare genomfört samt planerat arbete för 2020-2023

Nedan följer en sammanställning över vilka delar i arbetet som redan är påbörjade samt vad Höglandets räddningstjänstförbund planerar att genomföra under perioden 2020-2023. De olika delarna kommer att presenteras i samma ordning som i kapitel 6.1 med undantaget att rutiner inte berörs här. Anledningen är att rutinerna framställs av varje enskild verksamhet och är en naturlig del av införandet av riktlinjerna.

Policy

Policy för internt skydd

Ett förslag på policy för internt skydd är framtaget. Vid författandet av detta dokument bereds policyn för beslut.

Policy för säkerhetsskydd

Ett förslag på policy för säkerhetsskydd är framtaget. Vid författandet av detta dokument undersöker förbundet kommunernas möjligheter att införa ett systematiskt säkerhetsskyddsarbete. Enligt förbundets tidsplan ska beslut om policyn tas under tidig höst 2019.

Riktlinjer

Riktlinje för brandskydd

Framtagandet av styrdokument samt stöddokument vid införandet är genomfört. Det finns även en plan för införande av det systematiska arbetet i kommunens förvaltningar. Vid författandet av detta dokument genomförs förberedelser inom förbundet för att kunna möta behovet av stöd vid införandet.

Riktlinje för försäkringsskydd

Ett underlag för upphandling av ny försäkringsmäklare i Nässjö kommun kommer att arbetas fram under 2019. Underlaget kommer att bli en viktig del vid framtagandet av riktlinjen. Förbundet planerar att färdigställa riktlinjen under perioden 2020-2023.

Riktlinje för informationssäkerhet

Båda medlemskommunerna har antagit en högländsgemensam informationssäkerhetspolicy. Policyn anses täcka det viktigaste inom området informationssäkerhet och arbetet med framtagande av riktlinje kommer därför att prioriteras ner till förmån för andra områden där inga styr- och stöddokument finns att tillgå.

Framöver är förbundets förslag att dela upp eller komplettera nuvarande informationssäkerhetspolicy enligt samma struktur som övriga områden inom plan för internt skydd. För detta arbete finns dock ingen tidsplanering.

Riktlinje för passage- och tillträdesskydd

Det finns idag god kompetens inom medlemskommunerna när det gäller grundläggande fysiskt skydd. Dock finns det behov av tydligare krav på olika verksamhetstyper samt en mer samordnad arbetsform mellan olika aktörer. Förbundet föreslår därför att riktlinjen ska färdigställas under perioden 2020-2023.

Riktlinje för personsäkerhet

Vissa förvaltningar i kommunerna har uttryckt ett behov av att förstärka arbetet med personsäkerhet. Förbundet planerar att prioritera arbetet med detta område och färdigställa riktlinjen under perioden 2020-2023.

Riktlinje för säkerhetsskydd

I april 2019 träder en ny säkerhetsskyddslag i kraft. Detta kombinerat med det säkerhetspolitiska läget i omvärlden innebär att alla Sveriges kommuner rekommenderas att återupprätta arbetet med civilt försvar, där säkerhetsskydd är en viktig del.

Planering för arbetet är påbörjat och enligt rådande tidsplan kan det inledande arbetet påbörjas under hösten 2019 eller våren 2020. Framtagandet av riktlinje för säkerhetsskydd kommer påbörjas under 2020 och färdigställas under 2021.

Riktlinje för varumärkessäkerhet

Av samtliga riktlinjer som har presenterats har riktlinje för varumärkessäkerhet den lägsta prioriteten. Det finns i dagsläget ingen tidsplan för denna riktlinje.

Stöddokument

Högländets räddningstjänstförbund kommer inte att prioritera denna del av plan för internt skydd. Istället kommer fokus läggas på att färdigställa styrdokumentet så att kommunerna får klarhet i vilka krav de förväntas uppnå i sitt säkerhetsarbete. När samtliga styrdokument är beslutade och införda i kommunernas verksamheter kan en tidsplanering för dessa stöddokument föreslås.

Sammanfattning av prioriteringar

Sammanfattningsvis presenteras hur Högländets räddningstjänstförbund kommer att prioritera de olika delarna i arbetet med plan för internt skydd. Prioriteringen presenteras i tabell 1 nedan.

Prioritering	Område(n)
Nivå 1 - Högst	Brandskydd Personsäkerhet Säkerhetsskydd
Nivå 2	Försäkringsskydd Passage- och tillträdesskydd
Nivå 3	Informationssäkerhet Varumärkessäkerhet
Nivå 4 - Lägst	Stöddokument

Tabell 1 - Prioriteringsordning av arbetet